

คนกล้า สร้างได้ : โมเดลบ้านสามหลัง

ศ.ดร. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

สารบัญ

คำนิยม

ฯพณฯ ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์	VI
ฯพณฯ นพ.มงคล ณ สงขลา	VIII
ดร.บัณฑิต นิจุวรร	IX
อาจารย์อุไรวรรณ ศิระกุล	X
อาจารย์ศศิน เฉลิมลาภ	XI

คำนำ

XIII

1 รู้จักความกล้า	1
2 พลังผลักดันความกล้า	15
3 คนกล้าแท้ คือ กล้ายืนหยัด!!	45
4 คนกล้าสร้างได้ : โมเดล 'ไอดอล' บ้านสามหลัง	91
5 พัฒนาตนสู่วิถี 'คนกล้าแท้'	137
บทส่งท้าย คนกล้าแท้...กล้าเป็น 'ไอดอล'	165
บรรณานุกรม	172
ดรชนี	180

โลกต้องการคนดี เก่ง กล้า

ทุกสังคมในโลกนี้ ล้วนยกย่อง **คนดี** เราชื่นชมคนที่เสียสละเพื่อผู้อื่น คนที่ไม่เห็นแก่ตัว คนที่มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น คนที่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคดโกง ฯลฯ เราจึงชื่นชม ยกย่องและให้รางวัลคนดีเสมอ

ขณะเดียวกัน เราต่างพร้อมยกย่อง **คนเก่ง** เราชื่นชมนักกีฬาที่ชนะการแข่งขัน สร้างชื่อเสียงให้ประเทศ นักเรียนที่ไปชนะการแข่งขัน นักธุรกิจที่สร้างเนื้อสร้างตัว สร้างธุรกิจจากระดับไมโคร สู่ระดับโลกได้ นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ให้แก่มนุษยชาติ ฯลฯ

เช่นเดียวกับ **คนกล้า** ล้วนได้รับเสียงยกย่องชื่นชม ในทุกสังคมทั่วโลก เรายกย่องทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร ที่ยินดีเข้าไปอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เรานับถือนักเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิให้กับผู้เสียประโยชน์ แม้ต้องเผชิญหน้ากับอันตราย เราชื่นชมคนที่กล้าช่วยเหลือผู้อื่น แม้ตนเองอาจได้รับอันตราย ฯลฯ

เรายกย่องชื่นชม คนดี คนเก่ง คนกล้า แต่หากสังคมมีเพียง...

...คนดี แต่ไม่เก่ง

...คนดี แต่ไม่กล้า

...คนเก่ง แต่ไม่ดี

...คนเก่ง แต่ไม่กล้า

...คนกล้า แต่ไม่ดี

...คนกล้า แต่ไม่เก่ง

...คนดี เก่ง แต่ไม่กล้า

...คนเก่ง กล้า แต่ไม่ดี

สังคมนั้น จะขาดคนที่มีพลังในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก

คนดี แต่ไม่เก่ง ย่อมทำสิ่งต่าง ๆ ได้จำกัด เพราะขาดความรู้ ทักษะที่เหมาะสม หรือคนดี เก่ง แต่ไม่กล้า ย่อมไม่สามารถสร้างสิ่งใหม่ หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่าได้ เพราะความกลัว เป็นอุปสรรค ยิ่งหากเป็นคนเก่ง กล้า แต่ไม่ดี ย่อมสามารถสร้างความเสียหายร้ายแรงแก่สังคมได้เป็นทวีคูณ

ไม่เพียงสังคมไทย แต่ทุกสังคมทั่วโลก เราไม่ได้ต้องการเพียง คนดี คนเก่ง หรือ คนกล้า เท่านั้น แต่ต้องการ คนที่มีทั้ง ความดี ความเก่ง และความกล้า ในคน ๆ เดียวกัน

ถ้าคน ๆ หนึ่ง มีทั้ง ความดี ความเก่ง ความกล้า ไม่ว่าเขาจะเป็นใคร อายุเท่าไร ยากดีมีจนอย่างไร เขาย่อมสามารถทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ สิ่งที่ดีเหมือนเป็นไปได้ ให้เป็นไปได้

ที่สำคัญ หากมีลักษณะของความดี ความเก่ง ความกล้า บนฐานของหลักปรัชญาปัจเจกอารยะ¹ และหลักปรัชญาสังคมอารยะ² ย่อมสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางบวก ให้กับสังคมและโลกนี้ได้

ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ผมได้เขียนหนังสือชุดหนึ่ง ชื่อชุดว่า **ที่นี้อารยะ** มุ่งหมายเพื่อสร้างคนในประเทศ ให้มีความรักชาติ และร่วมสร้างชาติในวิถีทางที่ถูกต้องดีงาม โดยในหนังสือ **ชาวอารยะ : ชาวศิริไลซ์ที่ไผ่หา** ได้นำเสนอว่า เราจำเป็นต้องเตรียมคนรุ่นต่อไป ให้มีองค์ประกอบครบทั้ง **ความดี ความเก่ง ความกล้า** เพื่อทำหน้าที่เป็น **“แกนนำ”** ในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม เรียกว่า **อารยบุคคล**³ ขับเคลื่อนประเทศไปสู่ทิศทางแห่งความอารยะที่พึงประสงค์ เข้าสู่สังคมแห่งความรู้ สังคมแห่งปัญญา และสังคมแห่งความดีได้ในที่สุด⁴

ในการพัฒนาคนให้มีครบทั้งความดี เก่ง กล้า บนฐานของปรัชญาอารยะ ผมได้สร้างโมเดลขึ้นมา 3 โมเดล เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยที่ผ่านมานำเสนอเป็นหนังสือไปแล้ว 2 เล่ม ได้แก่

1 อ่านเพิ่มเติมเรื่องปรัชญาปัจเจกอารยะ ในเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2555). “ดี งาม จริง ปรัชญาปัจเจกอารยะ สู่การพัฒนาเพื่อสร้างคนดี”. สยามอารยะ แมนนิเฟสโต: แดงการณีสยามอารยะ. หน้า 75-86.

2 อ่านเพิ่มเติมเรื่องปรัชญาสังคมอารยะ ในเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2555). “เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ : ปรัชญาสังคมอารยะ เพื่อสังคมสงบสุขยั่งยืน”. สยามอารยะ แมนนิเฟสโต : แดงการณีสยามอารยะ. หน้า 87-98.

3 อ่านเพิ่มเติมใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2555). “ชนชั้นที่สาม อารยบุคคล”. ชาวอารยะ : ชาวศิริไลซ์ที่ไผ่หา. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย, หน้า 39-48.

4 อ่านเพิ่มเติมใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2555). “คลื่นอารยะ 7 ลูก นำสยามสู่ลูกสุดท้าย...สังคมแห่งความดี”. สยามอารยะ แมนนิเฟสโต: แดงการณีสยามอารยะ. หน้า 13.

...หนังสือ คนดีสร้างได้ : โมเดลบริบูรณ์ธรรม⁵ นำเสนอตัวแบบ Dr. Dan Can Do Integrity Model เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะชีวิตของ “คนดี” ในนิยามของผม คือ คนที่เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว หรือ คนอื่นก่อน (Others First)

...หนังสือ คนเก่งสร้างได้ : โมเดลสมรรถนะ KSL31220⁶ นำเสนอว่าคนไทยจะแกร่งได้ในเวทีโลก จะต้องพัฒนาตนเองครบทั้ง 3 ด้านตามโมเดลนี้ ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ครบ 3 มิติแห่งความรู้ ด้านทักษะ (Skill) ครบ 12 หมวดทักษะ และด้านลักษณะชีวิต (Life Characteristics) ครบ 20 ลักษณะชีวิต เพื่อให้เป็น “คนเก่ง” ในนิยามของผม คือ ทำได้แน่ (Can do, yes!)

การพัฒนาตนเองจะไม่สมบูรณ์ หากขาดหนังสือเล่มนี้ คนกล้าสร้างได้ : โมเดลบ้านสามหลัง

หนังสือเล่มนี้ปรารถนาสร้างแรงบันดาลใจให้คนไทยเป็น “คนกล้า” ในนิยามของผม คือ กล้ายืนหยัด (Firm Stance)

- ✓ ...กล้ายืนหยัดในการทำสิ่งที่ดี สิ่งที่ถูกต้อง สิ่งที่เป็นจริง เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- ✓ ...กล้ายืนหยัดทำตามอุดมการณ์ที่ยึดถือ นำความอารยะมาสู่สังคม
- ✓ ...กล้ายืนหยัดริเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่ แม้ไม่มีใครเห็นด้วย แม้ไม่มีใครคิดว่าเป็นไปได้

⁵ อ่านเพิ่มเติมใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2560). คนดีสร้างได้ : โมเดลบริบูรณ์ธรรม. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.

⁶ อ่านเพิ่มเติมใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2559). คนเก่งสร้างได้ : โมเดลสมรรถนะ KSL31220. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.

- ✓ ...กล้ายืนหยัดในความถูกต้องเที่ยงธรรม กล้า ‘ปฏิเสธ’ สิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้าท้าทายความไม่ชอบธรรม
 - ✓ ...กล้ายืนหยัดต่อสู้เอาชนะความชั่วร้าย กล้าเปลี่ยนแปลง ระบบที่เลวร้าย แม้รู้ว่าต้องเผชิญอันตราย
 - ✓ ...กล้ายืนหยัดอดทน ‘ทำ’ สิ่งที่ถูกต้อง แม้ต้องยากลำบาก
 - ✓ ...กล้ายืนหยัดอุทิศตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แม้เสียสละ ประโยชน์ส่วนตน
- ...ฯลฯ

“ความกล้าเท่านั้นที่ผลักดันให้สามารถทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่
สิ่งที่ดูเหมือนเป็นไปไม่ได้ ให้เกิดขึ้นได้”

แม้จะมีความดี ความเก่ง แต่หากเราให้ “ความกลัว” นำหน้า “ความกล้า” ย่อมช่วงชิงความสำเร็จของเราไปได้ตลอดเวลา คนจำนวนไม่น้อยล้มเหลว เพราะขาดองค์ประกอบที่สำคัญ คือ “ความกล้า” ความสำเร็จในการทำสิ่งยาก สิ่งยิ่งใหญ่ สิ่งที่คุณเหมือนเป็นไปไม่ได้ การสร้างความเปลี่ยนแปลง ต้องมี “ความกล้า” และจำเป็นต้องมี “ความกล้าแท้” หรือ กล้าอย่างอารยะ กล้าทำสิ่งที่ดีเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม ไม่ใช่ความกล้าแบบบ้าบิ่น กล้าทำในสิ่งผิด หรือกล้าอย่างเห็นแก่ตัว

หนังสือเล่มนี้ นำเสนอแนวทางการสร้างคนกล้าแท้แบบอารยะ เนื้อหาในหนังสือประกอบด้วย

⁷ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). ชาวอารยะ : ชาวดิไวลซ์ที่ไม่หา. กรุงเทพฯ : ชัดเชส มีเดีย.

- **บทที่ 1 รู้จักความกล้า** ศึกษานิยามความกล้า โดยสำรวจความหมายของศัพท์ แนวคิดของนักปรัชญา นักจิตวิทยา และทัศนะของคนส่วนใหญ่ เพื่อทำความเข้าใจ ‘นิยามความกล้า’ ให้ตรงกัน ซึ่งสามารถสรุปเพื่อให้เข้าใจง่าย ๆ ได้ว่า ความกล้า ‘ไม่ใช่’ ความไม่กลัว แต่เป็นความ ‘ตั้งใจ’ เผชิญหน้ากับความกลัว และ ‘เต็มใจ’ ที่จะทำและรับผลที่เกิดขึ้น เพราะตระหนักว่าสิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่า
- **บทที่ 2 พลังผลักดันความกล้า** ในบทนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจว่า การกระทำที่กล้าหาญนั้น เกิดจากแรงผลักดันภายใน (passion) ได้แก่ ความรักตนเอง ความรักผู้อื่น ความสำนึกในหน้าที่ ความมีคุณธรรม ความมีศรัทธา และมีความหวัง ซึ่งกระตุ้นให้จิตใจเข้มแข็ง และแสดงออกเป็นการกระทำที่กล้าหาญ กล้าเผชิญหน้ากับอันตรายที่เกิดขึ้น เพื่อเป้าหมายที่ตนคิดว่ามีคุณค่า
- **บทที่ 3 คนกล้าแท้ คือ กล้ายืนหยัด!!** ในบทนี้ชี้ให้เห็นว่า คนกล้าแท้คือใคร คนกล้าแท้ควรเป็นเช่นไร คนกล้าแท้กับคนกล้าเทียมแตกต่างกันอย่างไร โดยเสนอนิยามว่า กล้าแท้ คือ กล้ายืนหยัด (Firm Stance!) คนกล้าแท้จะมีหลักปรัชญาอารยะเป็นพลังผลักดันความกล้า ทำให้ยืนหยัดใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ทำสิ่งที่ดีแท้ งามแท้ จริงแท้ ได้ตลอดชีวิต โดยวิเคราะห์ว่า คนกล้าแท้จะเป็นคนดี หรือคนที่เห็นแก่ผู้อื่นมากกว่าตนเอง คนกล้าแท้จะมุ่งเป้าหมายทำดีเพื่อความดี คนกล้าแท้จะกล้าอย่างมีสติ มีเหตุผล และ

คนกล้าแท้จะกล้าเป็นชีวิตและกล้าตลอดชีวิต ซึ่งเป็นความกล้าที่มีคุณค่าสูงส่งที่มนุษย์ทุกคนควรยึดไว้

- **บทที่ 4 คนกล้าสร้างได้ : โมเดล ‘ไอดอล’ บ้านสามหลัง** นำเสนอแนวคิดที่ว่า เราจะเป็นคนกล้าแท้หรือกล้าทำในสิ่งที่ดีแท้ งามแท้ จริ่งแท้ ได้ง่ายขึ้น ถ้ามีต้นแบบหรือไอดอล (idol) เป็นแบบอย่างให้ดู โดยไอดอลที่มีอิทธิพลต่อคนมากที่สุด จะต้องเป็นไอดอลจากบ้านสามหลัง อันได้แก่ บ้านหลังที่หนึ่ง ครอบครัว มีพ่อและแม่เป็นไอดอล บ้านหลังที่สอง ได้แก่ 1. โรงเรียน มีครูเป็นไอดอล และ 2. ที่ทำงาน มีหัวหน้างานเป็นไอดอล บ้านหลังที่สาม ได้แก่ 1. ผู้นำอุดมการณ์ทางกายภาพ มีผู้นำการเมืองเป็นไอดอล และ 2. ผู้นำอุดมการณ์ทางจิตภาพ มีผู้นำศาสนาเป็นไอดอล
- **บทที่ 5 พัฒนาค่านิยม ‘คนกล้าแท้’** ในส่วนนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาตนให้เป็นคนกล้าแท้ เริ่มต้นด้วยการกล้าตัดสินใจใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าสูงสุด ในฐานะที่เกิดมาเป็นคน และกล้าทำสิ่งเหล่านี้ อาทิ กล้ายึดหลักปรัชญาอารยะ เป็นหลักหมดตลอดชีวิต กล้ามีไอดอลแท้จากบ้านสามหลังเป็นต้นแบบ และต้องกล้าตัดสินใจและลงมือทำในสิ่งที่ตนเชื่ออย่างไม่ลังเล

ถ้าเราเป็น “คนดี” ในนิยาม **คนอื่นก่อน (Others First)** เราจะเป็น “**คนดีที่มีพลัง**” และมีผลตามมาก็คือ **คิดที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมนี้ให้อารยะ**

ถ้าเราเป็น “คนเก่ง” ในนิยาม **ทำได้แน่ (Can do, yes!)** เราจะเป็น “คนเก่งเปล่งพลัง” และมีผลตามมาก็คือ **ทำในสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมนี้ให้อารยะ**

ถ้าเราเป็น “คนกล้า” ในนิยาม **กล้ายืนหยัด (Firm Stance)** เราจะเป็น “คนกล้าทำพลัง” และมีผลตามมาก็คือ **กล้านำการเปลี่ยนแปลงสังคมนี้สู่ความอารยะ**

ผมหวังว่าข้อเขียนในหนังสือเล่มนี้ และอีกสองเล่มที่กล่าวข้างต้น จะช่วยสร้างคนไทยรุ่นต่อไปให้เป็นคนที่ดี เก่ง กล้า ในทางอารยะ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการนำพาประเทศไทยที่รักยิ่งของเราให้ก้าวหน้า สร้างสังคมที่น่าอยู่ ทุกคนอยู่อย่างมีความสุขได้อย่างยั่งยืน

1

รู้จักความกล้า

ความกล้าดูเหมือนเป็นเรื่องเข้าใจง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน แต่จริง ๆ แล้วอาจไม่เป็นเช่นนั้น ...

เราลองพิจารณาดู คิดว่าเรื่องใดเป็นความกล้า เรื่องใดไม่ใช่

✕✓ ...นักดับเพลิง บุกรเข้าในบ้านที่ไฟกำลังลุกโชน เพื่อช่วยเด็ก
ที่ติดอยู่ในนั้น แม้รู้ว่าตนเองอาจได้รับอันตราย เขาสามารถช่วย
เด็กออกมาได้ และได้รับการยกย่องในความกล้าหาญ

✕✓ ...ชายหนุ่มคนหนึ่ง เข้าช่วยเหลือหญิงสาวที่กำลังถูกผู้ชาย
คนหนึ่งใช้วาจาด่าทอและเริ่มลงมือตบตี แม้ว่าเขาจะไม่รู้จักหญิง
สาวคนนั้น และรู้ว่าตนเองอาจถูกทำร้ายได้ ในที่สุดเขาถูกแทง
บาดเจ็บสาหัส

✕✓ ...เด็กชายคนหนึ่ง เก็บกระเป๋าสตางค์ได้ มีเงินจำนวนมาก
อยู่ในนั้น จึงนำไปคืนเจ้าของ แม้ขณะที่เขาเก็บได้ จะไม่มีใคร
เห็น และรู้ว่าเงินจำนวนนั้น สามารถช่วยพ่อแม่ที่กำลังยาก
ลำบากได้

✕✓ ...นักศึกษาปีหนึ่งกลุ่มหนึ่งปฏิเสธไม่เข้าร่วมการรับน้อง เพราะไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมที่รุ่นพี่ใช้ความรุนแรงหยาบคาย และใช้อำนาจในทางไม่เหมาะสม แม้ถูกข่มขู่คุกคามจากรุ่นพี่ และถูกเพื่อน ๆ บอยคอตไม่คบค้าสมาคมด้วย แต่ยังไม่ยอมหยุด เพราะเชื่อมั่นว่าทำสิ่งที่ถูกต้อง และหวังว่าสิ่งที่ทำจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบรับน้องที่สร้างสรรค์ขึ้น

✕✓ ...พนักงานคนหนึ่ง แอบรวบรวมหลักฐานการทุจริตของ ภาษีจำนวนมหาศาลของผู้บริหารองค์กร และวางแผนว่าจะนำไปยื่นให้กับหน่วยงานของรัฐเพื่อตรวจสอบ แม้มีความเสี่ยงว่าจะถูกจับได้ ถูกข่มขู่คุกคาม และถูกไล่ออกจากงาน แต่ยังทำต่อไป เพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม

✕✓ ...นักเรียนกลุ่มหนึ่งยกพวกไปดักทำร้ายนักเรียนอีก โรงเรียนหนึ่ง เพื่อล้างแค้นให้กับเพื่อนที่ถูกทำร้าย แม้รู้ว่าตนเองอาจได้รับบาดเจ็บ แต่ศรัทธาครูผู้ช่วย...ฆ่าได้ หยามไม่ได้

✕✓ ...ชายหนุ่มคนหนึ่ง ใช้เวลาว่างในการปีนหน้าผาสูงชัน แม้รู้ว่าเสี่ยงอันตราย แต่เขาก็ท้าทายตัวเองว่า จะต้องปีนหน้าผาที่สูงชันและชันมากขึ้นกว่านี้ไปเรื่อย ๆ เพื่อพิสูจน์จิตใจที่เข้มแข็ง และกล้าหาญของตนเอง

...

ในเรื่องเหล่านี้ คนบางคนอาจมองว่า ‘ทุกเรื่อง’ เป็นความกล้า ส่วนบางคนอาจมองว่า ไม่ใช่ทุกเรื่องที่เรียกว่ากล้า และบางเรื่อง นอกจากไม่ใช่ความกล้าแล้ว ยังเป็น ‘**ความฉลาด**’ เสียด้วยซ้ำ...

ความกล้าในมุมมองของแต่ละคนมักแตกต่างกันไป ตามมุมมอง ความคิดความเข้าใจของตน ซึ่งอาจถูกบ้างผิดบ้าง

ดังนั้น ก่อนที่เราจะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็น **คนกล้าแท้** หรือ **กล้าอย่างอารยะ** ได้นั้น เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจ ‘**นิยามความกล้า**’ โดยทั่วไปให้ตรงกันเสียก่อน

ความกล้าคืออะไร?

ความหมายของความกล้า หรือ ความกล้าหาญ ตามทัศนะของคนส่วนใหญ่ และจากการสำรวจความหมายของศัพท์ แนวคิดของนักปรัชญา และการศึกษาของนักจิตวิทยา สามารถสรุปเพื่อให้เข้าใจง่าย ๆ ได้ว่า

“...ความกล้า ‘ไม่ใช่’ ความไม่กลัว
แต่เป็นความ ‘ตั้งใจ’ เผชิญหน้ากับความกลัว
และ ‘เต็มใจ’ ที่จะทำและรับผลที่เกิดขึ้น
เพราะตระหนักว่าสิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่า”

1. ความกล้า ‘ไม่ใช่’ ความไม่กลัว

ในพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายคำว่า “กล้า” ไว้ว่า *ไม่กลัว ไม่ครั่นคร้าม*

คำถามคือ ...กล้า แปลว่า “ไม่กลัว” จริงหรือ!???

คนจำนวนไม่น้อยคิดว่า ความกล้า คือ ความไม่กลัว คนกล้าคือ คนที่ไม่กลัวอะไรเลย ซึ่งไม่เป็นความจริง ตรงกันข้าม แท้จริงแล้ว ความกล้าอาจเกิดจากความกลัว ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำบางอย่าง ด้วยความกล้า กล้าที่จะเผชิญความน่ากลัวทั้งหลาย เพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อพิชิตเป้าหมายที่มีค่ามากกว่า และความกล้าก็เป็นการเอาชนะความกลัว ตัดสินใจลงมือกระทำ เพราะมีเป้าหมายที่มีคุณค่ามากกว่า

...เด็กชายกระโดดน้ำลงไปช่วยเพื่อนที่ตกน้ำ เพราะกลัวว่าเพื่อนจะจมน้ำ

...ทหารเดินตรวจตราในพื้นที่อันตราย เพื่อตรวจสอบว่ามีระเบิดซุกซ่อนหรือไม่ เพราะกลัวว่าชาวบ้านแถวนั้นอาจได้รับอันตราย

...ชายคนหนึ่งออกมาคัดค้านการตัดสินใจของผู้นำ เพราะเห็นว่าขัดต่อมนุษยธรรม แม้ตนจะกลัวเพราะถูกข่มขู่ กลัวถูกลอบทำร้าย

...

¹ พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>

สแตนลีย์ รัชแมน (Stanley Rachman) นักจิตวิทยา ได้วิเคราะห์ว่า ความกล้าหาญเกี่ยวข้องกับความกลัว 3 ประการ คือ

1. เกิดความรู้สึกกลัว (the subjective feeling of apprehension)
2. ร่างกายมีปฏิกิริยาต่อความกลัว (the physiological reaction to fear) เช่น หัวใจเต้นเร็วขึ้น ฯลฯ
3. แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อความกลัว (the behavioral response to fear) ทำบางอย่างเพื่อให้พ้นจากสถานการณ์ที่ทำให้กลัว

คนที่มีความกล้าหาญจะเลือกตอบสนองต่อความกลัว ด้วยการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่น่ากลัว ไม่หลบหนีหรือยอมแพ้ แม้จะรู้สึกกลัว และร่างกายยังคงมีปฏิกิริยาต่อความกลัวอยู่²

โรเบิร์ต บิสวาส-ไดเนอร์ (Robert Biswas-Diener) ผู้แต่งหนังสือ The Courage Quotient: How Science Can Make You Braver ได้วิเคราะห์ว่า ความกล้าหาญเกิดจากส่วนประกอบหลัก ๆ ภายใน 2 องค์ประกอบคือ ความตั้งใจที่จะกระทำ (willingness to act) และความสามารถควบคุมความกลัว (ability to control fear)³

ระดับความกล้าหาญ
(Courage Quotient)

$$= \frac{\text{ความตั้งใจที่จะทำ (willingness to act)}}{\text{ความกลัว (fear)}}$$

² Rachman, S. J. (1990). Fear and courage (2nd ed.). New York: W.H. Freeman and Company.

³ Robert Biswas-Diener. The Courage Quotient: How Science Can Make You Braver. John Wiley & Sons, 2012, p.11.

คนที่มีระดับความกล้าหาญสูง (high courage quotient) คือ คนที่สามารถลดหรือควบคุมความกลัวหรือความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี (controlling fear) และมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะลงมือทำ (boosting willingness to act) ต้องการแสดงความสามารถของตนออกมาเพื่อทำเป้าหมายให้สำเร็จ

มาร์ก ทเวน (Mark Twain) ได้กล่าวไว้ว่า

“ความกล้าหาญ คือ การต่อต้านความกลัว
การมีอำนาจเหนือความกลัว ไม่ใช่ปราศจากความกลัว
(Courage is resistance to fear,
mastery of fear, not absence of fear.)⁴”

ถ้าเราไม่มีความกลัว ย่อมไม่จำเป็นต้องใช้ความกล้า...แต่เพราะเรากลัว เราจึงต้องกล้า

2. ความกล้า ‘ตั้งใจ’ และ ‘เต็มใจ’ เผชิญหน้า

ในปี ค.ศ. 2007 คริสโตเฟอร์ เรต (Christopher Rate) และคณะนักวิจัยด้านจิตวิทยา ได้ทำการสอบถามกลุ่มนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเยล และจากโรงเรียนการบินกองทัพอากาศของสหรัฐฯ ถึงความหมายของความกล้าหาญในทัศนะของพวกเขา จากผลสำรวจสามารถสรุปลักษณะของความกล้าหาญได้ 3 องค์ประกอบคือ

⁴ Brainyquote. Mark Twain. [Online]. Available : <https://www.brainyquote.com/quotes/quotes/m/marktwain138540.html>

- ✓ ...การกระทำโดยสมัครใจ (voluntary action)
- ✓ ...ลงมือทำแม้เสี่ยงต่ออันตราย (taken despite personal risk)
- ✓ ...เพื่อเป้าหมายที่สูงส่งหรือค้ำค่าที่จะทำ (for a worthwhile or noble goal)⁵

นักปรัชญาและนักจิตวิทยาส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ความกล้าหาญเกี่ยวข้องกับการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่น่ากลัว อดทนต่ออันตราย หรือความยากลำบาก

ซินเธีย พิวรี (Cynthia Pury) และ เซน โลเปซ (Shane Lopez) นักวิจัยของ Gallup Organization ได้สำรวจคนต่างวัฒนธรรมสามกลุ่ม ได้แก่อเมริกัน อินเดีย และกรีก ด้วยคำถามว่า “**ความกล้าหาญคืออะไร?**” ปรากฏว่าได้รับคำตอบที่คล้าย ๆ กัน โดยทุกคนเห็นพ้องกันว่า **ความกล้าหาญ คือ การเสี่ยงแม้ว่าจะเผชิญกับความล้มเหลวหรือผลกระทบทางลบก็ตามมา**⁶

ในพจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมาย ความกล้าหาญ (courage, bravery, intrepidity) รวมทั้ง ความทรหดอดทน (fortitude) หรือ เจตจำนง (will) คือ **ความสามารถในการเผชิญหน้ากับความกลัว ความเจ็บปวด อันตราย การเสี่ยงภัย ความไม่แน่นอน การข่มขู่**⁷

⁵ Rate, C. R., Clarke, J. A., Lindsay, D. R., Sternberg, R. J. (2007). Implicit theories of courage. The Journal of Positive Psychology, 2(2), 80-98.

⁶ Cynthia L. Pury & Shane J. Lopez. (2010). The Psychology of Courage: Modern Research on an Ancient Virtue American. Psychological Association.

⁷ ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากลอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 636.

หากพิจารณาคำศัพท์ที่แปลว่า ความกล้าหาญในภาษาอังกฤษ 2 คำ ได้แก่ **courage** กับ **brave (bravery)** ให้ความหมายไว่น่าสนใจ ดังนี้

ความกล้าหาญ (courage) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน **cor** แปลว่า **หัวใจ (heart)**⁸ หมายถึง

- ✓ ...ความสามารถในการควบคุมความกลัว เมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่อันตรายหรือยากลำบาก⁹
- ✓ ...คุณภาพของความคิด (mind) หรือจิตวิญญาณ (spirit) ที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นเผชิญหน้ากับความยากลำบาก อันตราย และความเจ็บปวด โดยปราศจากความกลัว¹⁰
- ✓ ...ทางเลือกและความตั้งใจที่จะเผชิญหน้ากับความทุกข์ ความเจ็บปวด อันตรายความไม่แน่นอน หรือการข่มขู่¹¹

ความกล้าหาญเกิดจาก “หัวใจ” ที่มุ่งมั่นในเป้าหมาย และพร้อมเผชิญหน้ากับทุกสถานการณ์ ด้วยความเข้มแข็ง ทรหดอดทน มุ่งมั่น พากเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อ ยืนหยัด อดทนอดกลั้น ไม่ยอมจำนน

⁸ Oxford Dictionaries. **Courage**. [Online]. Available : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/courage>

⁹ Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus. **Courage**. [Online]. Available : <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/courage>

¹⁰ Collins English Dictionary. **Courage**. [Online]. Available : <http://www.dictionary.com/browse/courage>.

¹¹ Wikipedia, the free encyclopedia. **Courage**. [Online]. Available : <https://www.wikiwand.com/en/Courage>

ความกล้าเกิดจากจิตใจที่เข้มแข็ง มิใช่ไม่มีความกลัว แต่สามารถต่อสู้และเอาชนะความกลัวที่เกิดขึ้นได้ ดังคำกล่าวของเนลสัน แมนเดลา รัฐบุรุษของโลกที่ว่า **“ผมเรียนรู้ว่า ความกล้าหาญไม่ใช่การปราศจากความกลัว แต่เป็นการเอาชนะมันให้ได้ต่างหาก”** (*I learned that courage was not the absence of fear, but the triumph over it.*)

ส่วน ความกล้าหาญ (brave) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน barbarus แปลว่า คนป่า คนเถื่อน¹² หมายถึง

- ✓ ...การไม่แสดงความกลัวต่อสิ่งที่ยากลำบากหรืออันตราย¹³
- ✓ ...การไม่แสดงความกลัวต่ออันตรายหรือความยากลำบาก คนที่มีจิตใจกล้าหาญจะพร้อมทำสิ่งที่อันตราย¹⁴
- ✓ ...ความตั้งใจที่จะกระทำสิ่งที่อันตราย โดยไม่แสดงความกลัวในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่อันตรายหรือยากลำบากนั้น¹⁵

ความกล้าหาญในความหมายนี้ สะท้อนความกล้าที่อยู่ในตัวบุคคล โดยบุคคลที่มีใจอาหญา อาจไม่มีความกลัวอยู่ในใจเลย เพราะตระหนักว่าสิ่งที่ทำนั้นสำคัญ เป็นหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบ แม้รู้ว่าต้องบาดเจ็บหรือล้มตายได้ แต่ก็ยินดีทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น นับตั้งแต่สมัยโบราณ หัวหน้าเผ่า นักรบ ผู้ปกครอง ทหาร ย่อมต้อง

¹² Oxford Dictionaries. **Brave**. [Online]. Available : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/brave>

¹³ Learner's Dictionary. **Brave**. [Online]. Available : <http://www.learnersdictionary.com/definition/brave>

¹⁴ Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus. **Brave**. [Online]. Available : <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/brave>

¹⁵ Collins English Dictionary. **Brave**. [Online]. Available : <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/brave>

เป็นคนจิตใจเข้มแข็งกล้าหาญ กล้าเสี่ยงภัย กล้าสู้รบ เพื่อปกป้องเผ่าหรือดินแดนของตน เป็นต้น

ดังคำกล่าวของโทมัส เพน (Thomas Paine) นักปฏิวัติเสรีประชาธิปไตยชาวอังกฤษ ผู้มีอิทธิพลต่อการประกาศเอกราชของอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่า

“บุรุษที่รับมือกับปัญหา รวมความแกร่งกล้าจากความทุกข์ยากและกวีความหาญกล้าจากความกล้าที่ได้กระทำ¹⁶
(The real man smiles in trouble, gathers strength from distress, and grows brave by reflection.)”

ความกล้าหาญจึงเป็นการเอาชนะความกลัวที่เกิดขึ้นในใจตน เพื่อที่จะยืนหยัดทำสิ่งที่ถูกต้อง แม้ต้องเผชิญหน้ากับอันตราย ความไม่แน่นอน ความเจ็บปวด ความอับอาย หรือแม้กระทั่งความตาย โดยมิให้ความกลัวเอาชนะได้

3. ความกล้า ทำสิ่งที่ “สมควร” ทำ เพื่อเป้าหมายที่มี “คุณค่า”

ใน Encyclopedia of Positive Psychology ได้ให้ความหมายความกล้าหาญ ไว้ว่า การตั้งใจเดินตามเป้าหมายที่มีคุณค่า แม้ว่าจะรับรู้ถึงภัยอันตรายที่จะเกิดกับตน และผลลัพธ์ที่ไม่แน่นอน (Courage

¹⁶ Brainy Quote. Thomas Paine. [Online]. Available : https://www.brainyquote.com/quotes/quotes/t/thomaspain386293.html?src=t_brave

is the intentional pursuit of a worthy goal despite the perception of personal threat and uncertain outcome.)¹⁷

นักปรัชญาและนักจิตวิทยาที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความกล้าหาญ มักเห็นตรงกันว่า ความกล้าลงมือกระทำ แม้เสี่ยงต่ออันตรายนั้น เพราะเห็นว่าสิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่า และเป็นเกียรติหรือค้ำค่าที่จะทำ

อริสโตเติล (Aristotle) ได้จัดให้ความกล้าหาญเป็นหนึ่งในคุณธรรมทางศีลธรรม (moral virtue) ในหนังสือ Nicomachean Ethics¹⁸ โดยความกล้าหาญในทัศนะของอริสโตเติล คือ **การกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งที่สูงส่ง (noble) เพื่อเกียรติภูมิ (act for honour's sake)** จึงแสดงออกอย่างห้าวหาญ แม้ต้องเผชิญหน้ากับความกลัว การถูกทำร้าย หรือแม้กระทั่งความตาย คนกล้าหาญเลือกที่จะอดทนอดกลั้น ยอมรับความเจ็บปวด ยืนหยัดไม่ถอยหนี เพราะรู้สึกเป็นเกียรติสูงส่งที่จะทำเช่นนั้น และรู้สึกละเอียดใจ หากไม่ทำเช่นนั้น

โรเบิร์ต บิสวาส-ไดเนอร์ (Robert Biswas-Diener) ได้กล่าวถึงความกล้าหาญไว้ว่า

¹⁷ Cynthia L. S. Pury and Cooper Woodard. "Courage" in Shane J. Lopez (ed.). (2011). *The Encyclopedia of Positive Psychology*. John Wiley & Sons.

¹⁸ ในหนังสือ Nicomachean Ethics อริสโตเติล ได้กล่าวถึงคุณธรรม 2 ประเภท คือ คุณธรรมทางปัญญา (intellectual virtue) และคุณธรรมทางศีลธรรม (moral virtue) โดยคุณธรรมทางปัญญา เป็นผลมาจากการเกิดและได้รับการสั่งสอนอบรม (ซึ่งต้องใช้ประสบการณ์และเวลา) ขณะที่คุณธรรมทางศีลธรรมเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติในคุณธรรมนั้นจนกลายเป็นนิสัย หรือเป็นลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมที่มีร่วมกันของกลุ่มคน (ethos) Aristotle, Nicomachean Ethics. Books II-V. Moral Virtue. English translation by William David Ross. (1908). [Online]. Available : <https://www.mikrosapoplous.gr/aristotle/nicom2a.htm>

“ความกล้าหาญคือความตั้งใจที่จะกระทำ
เพื่อเป้าหมายที่ดีงามและทรงคุณค่า
แม้ว่าจะพบความเสี่ยง ความไม่แน่นอนและความกลัว
(Courage is the willingness to act toward a moral and
worthwhile goal despite the presence of risk,
uncertainty and fear.)¹⁹”

ใน *Courageous Acts, and Positive Psychology* ชินเรีย พิวรี
และฌอน เซย์เลอร์ ให้นิยามความกล้าหาญไว้ว่า

“ความกล้าหาญ คือ การเสี่ยงที่คุ้มค่า
(taking a worthwhile risk)²⁰”

คนทั่วไปยอมรับและชื่นชมการกระทำที่กล้าหาญ เพราะเป็นการ
กระทำเพื่อสิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ต้องการ เช่น เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่กลัว
อันตรายจะเกิดแก่ตน เพื่อยืนหยัดในความยุติธรรม ต่อต้านความ
อยุติธรรมในสังคม เป็นต้น

ความกล้าของคนจำนวนมาก จึงมีแรงขับเคลื่อนจากคุณธรรม
จริยธรรมภายในใจ จากความเชื่อมั่นว่า สิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่า เป็นสิ่งที่
ถูกต้อง เป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นสิ่งที่สูงส่ง เป็นคุณธรรมที่คนดีควรปฏิบัติ
จึงเป็นแรงผลักดันภายใน ให้แสดงออกเป็นการกระทำที่หาหาญภายนอก

¹⁹ Robert Biswas-Diener. (2012). *The Courage Quotient: How Science Can Make You Braver*. John Wiley & Sons, p.10.

²⁰ Cynthia L.Pury & Shawn Saylor. (2017). "10.Courageous Acts, and Positive Psychology." in *Positive Psychology: Established and Emerging Issues*. Dana S. Dunn (ed.) Routledge.

จากการเรียนรู้ความหมายของความกล้าข้างต้น สามารถสรุปเป็น
ลักษณะการกระทำที่กล้าหาญโดยทั่วไปได้ว่า...

- ✓ ...เต็มใจทำ ด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ
- ✓ ...ตั้งใจที่จะทำ แม้กลัว แม้รู้ว่ามีอันตราย แม้ไม่รู้ว่าจะ
เป็นเช่นไร
- ✓ ...ลงมือทำ มุ่งมั่น อดทน ยืนหยัด ไม่ย่อท้อ ไม่ล้มเลิก
- ✓ ...รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ทำ เชื่อว่าได้ทำสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ
เพื่อเป้าหมายที่มีคุณค่า

“ ผลลัพธ์แห่งชีวิตจะ **ยิ่งใหญ่** และ ทรงคุณค่า เพียงใดขึ้นอยู่กับ **‘ความกล้า’**

แม้ว่าจะ **‘ดี’** และ **‘เก่ง’** แต่ปราศจาก **‘ความกล้า’** ...ก็จบ

ความกล้าเท่านั้น...สร้างสิ่งที่เป็นไปได้ ให้เกิดขึ้นได้

ความกล้าเท่านั้น...เปลี่ยน คนธรรมดา เป็น วีรบุรุษ ที่โลกยกย่องได้

เราจะเป็นคนกล้าได้ ต้องกล้ายืนหยัด (Firm Stance)

กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่เชื่อว่า **ดีแก่ งามแก่ จริยแก่** ตลอดชีวิต

หนังสือเล่มนี้สร้าง **“คนกล้า”** ในนิยามนี้

โดยนำเสนอ โมเดล **‘ไอดอล’** บ้านสามหลัง

ต้นแบบที่ทรงอิทธิพล ในการสร้างคนให้ดี เก่ง กล้า

เพื่อนำการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกสู่สังคมยุคต่อไป... ”

าพณา ดร. ศุภชัย พานิชภักดิ์

อดีตเลขาธิการ WTO และอดีตเลขาธิการ UNCTAD

โมเดลไอดอลบ้าน 3 หลัง ...พลังของครอบครัว การศึกษา สังคมและการเมือง จะรวมกันเป็นพลังของแบบอย่างที่ดีที่สุดได้ หากคุณสมบัติของความดี เก่ง และกล้า ได้รับการยอมรับด้วยความเข้าใจที่บริสุทธิ์ และมีผลต่อส่วนรวมมากที่สุด

าพณา นพ. มงคล ณ สงขลา

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นี่คือหลักชัยที่อาจารย์เกรียงศักดิ์ทำหายผู้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะ ให้พยายามไปให้ถึง ทำทุกอย่างเพื่อลดความเห็นแก่ตัว ลดตัวตน มุ่งการทำให้คนอื่นเป็นหลักหมาย วิธีการปฏิบัติที่นำเสนอไม่ยากต่อการทำความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ

ดร. บัณฑิต นิจถาวร

กรรมการผู้อำนวยการ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย

ความกล้าเป็นคุณสมบัติที่หายากที่สุดในตัวผู้นำ...หนังสือเล่มนี้ของดอกเตอร์แดนจึงน่าสนใจ เพราะพยายามให้คำตอบว่าความกล้าสร้างได้ พัฒนาได้ ซึ่งสำคัญต่อสังคมไทย

อาจารย์ อุไรวรรณ ศิระกุล

ผู้อำนวยการโรงเรียนกวดวิชาวรรณสรณ์ (เคมี อ.อุ.)

ด้วยวิธีการตามที่คุณเขียนได้พยายามสื่อให้เห็นไว้ เป็นโมเดลบ้านสามหลังอย่างชัดเจน หากผู้อ่านทุกท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของตนเองแล้ว ดิฉันเชื่อมั่นว่าจะเกิดประโยชน์กับทั้งตนเอง สังคม และประเทศชาติอย่างแน่นอน

อาจารย์ ศศิน เฉลิมลาภ

ประธานมูลนิธิสืบคณะเสถียร

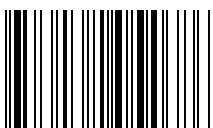

หนังสือ คนกล้าสร้างได้ : โมเดลบ้านสามหลัง ดร.แดนอธิบายเรื่องความกล้าได้อย่างน่าสนใจ มีหน้าซ้ำ ยังตั้งเป้าเอาความกล้าไปใส่คนกล้า เพื่อหวังถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่ไม่เขลากลัว

The Winner's Companion
www.successpublisher.com

ISBN 978-616-205-468-6

9 786162 054686

ราคา 225.- บาท
หมวด พัฒนาตนเอง